

Baltijas ogļūdeņražu izpētes un ieguves asociācija

Reģ.nr.40008192540, Vecpilsētas iela 19, Rīga, LV-1050

**Ekonomikas ministrei
Danai Reizniecei-Ozolas k-dzei
Brīvības ielā 55, Rīgā, LV – 1519**

Atklāta vēstule

2016.gada 14.janvārī Nr.1-16/N

Par Noteikumiem par ogļūdeņražu meklēšanu, izpēti un ieguvi

Baltijas ogļūdeņražu izpētes un ieguves asociācija (turpmāk – Asociācija) kā valdības sociālais partneris saistībā ar Ministru kabineta 2015.gada 22.decembra sēdē izskatīto noteikumu projektu „Noteikumi par ogļūdeņražu meklēšanu, izpēti un ieguvi” (TA-857), turpmāk – Noteikumi, dara zināmu sekojošo.

2015.gada 22.decembra Ministru kabineta sēdē Jūs sniedzat nepatiesu informāciju, ka Noteikumu izstrādes gaitā netika panākti risinājumi, ka komersanti iebilst par tādiem nosacījumiem, kā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras veikšana, par eksperimentālās ogļūdeņražu ieguves termiņu, ar vēlmi to veikt 10 gadu garumā, par urbumu izvietojanas attālumu. Šajā sakarā Asociācija norāda, ka komersanti nekad nav iebilduši pret ietekmes uz vidi novērtējumu. Noteikumu izstrādes gaitā tika rasts kompromiss gan par urbumu ierīkošanas attālumu, gan par eksperimentālās ogļūdeņražu ieguves termiņu. Jūsu apgalvojums Ministru kabineta sēdē par it kā nelikumīgo urbumu ierīkošanu, kas pamato nepieciešamību pēc papildus kontrolēm, ir nepatiess. Par katru ierīkotu urbumu sauszemē, atbilstoši licences noteikumiem, tika sniegta informācija valsts institūcijām. Darbu laikā ik nedēļu, pēc tam attiecīgi par rezultātiem zināmos laika periodos! Līdz ar to, neatbilst patiesībai apgalvojums, ka kopš 2011.gada netiek sniegta informācija par ogļūdeņražu izpētes darbiem. Komersanti, kam ir izsniegta licence ogļūdeņražu izpētei un ieguvei, sniedz atbilstoši licences nosacījumiem informāciju par veiktajiem ogļūdeņražu izpētes darbiem. Tas apstāklis, ka šobrīd ir tikai viens komersants, kas veic ogļūdeņražu izpētes darbus un par šiem darbiem sniedz datus (informāciju), nenosaka nepieciešamību pēc papildus kontroles procedūrām potenciālajiem ogļūdeņražu ieguves nozares komersantiem. Faktiski apstāklis, ka tiek noteiktas papildus prasības un kontroles procedūras, var būt nozīmīgs šķērslis jaunu komersantu interesei uzsākt darbu ogļūdeņražu ieguves jomā. Jūsu citāts: “..Freimaņa kungs minēja, ka pie Kuldīgas esot 18 urbumu. Mums, piemēram, ir informācija, ka ir tikai 2 urbumi, nu vai nu ir bijusi kāda kļūda vai ir nu kādas nesaskaņotas darbības, tā kā tas vien ir tāds labs piemērs kur mēs redzam, ka ir vajadzīga papildkontrolē, jo, ja mēs vispār nezinām, ka ir 18 urbumi veikti, nu tas nav pārāk labi, piekritīsiet, ja...”

Šis arguments norāda, ka valstij pastāvīgi iesniegtās neskaitāmās atskaites par urbumiem netiek vispār apzinātas vai arī Jūs kā Ekonomikas ministre, kura virza nozares noteikumus, nav iepaziniesies ar būtiskāko informāciju un publiski nomelnojat komersanta reputāciju. Turklāt, ierosina Noteikumos iekļaut vēl papildus atskaites, nemaz nezinot par jau regulāri sniedzamām. Kā arī nezināšanas dēļ nepareizi interpretējāt dr.ģeol. A.Freimaņa kunga sniegto informāciju par 18 urbumiem, kas bija veikti vēl padomju laikā, un par kuriem arī valstij ir informācija.

Par termiņiem Jūs teicāt: “.. vienkārši salīdzinājumam - eksperimentālas izpētes ieguves periods Lietuvā ir tikai 6 mēneši, mums ir 5 gadi.” No šī citāta var secināt, ka Jums nav zināms, ka

Lietuvā šis periods ir attiecināms uz 1 urbumu, bet Latvijā uz licences laukumu, līdz ar to tie nav korekti salīdzināmi lielumi. Papildus tam ir jānorāda, ka Lietuvā nav noteikta prasība veikt apdrošināšanu. Jūsu atsaukšanās uz ārzemju apdrošināšanas kompāniju pakalpojumiem ir vērtējama kritiski. Ir secināms, ka Ekonomikas ministrija nav vērsta uz Latvijas komersantu komercdarbības attīstīšanu, nav veikti aprēķini cīņās un to ietekme uz ogļūdeņražu ieguves izmaksām kontekstā ar naftas cenas kritumu.

Sniedzot nekompetentu un nepatiesu informāciju, valdības locekļi tika maldināti par patiesajiem iemesliem, kuru dēļ komersanti un sabiedriskās organizācijas nav atbalstījušas Noteikumus un tajos ietverto regulējumu. Jums kā Ekonomikas ministrijas pārstāvei bija jāzina, ka Noteikumu izstrādes kavējumā ir vainojami nevis sociālie partneri, bet Ekonomikas ministrijas darbinieku neizdarība, ilgstoši, neizprotamu iemeslu – Noteikumu izstrādes kavēšana.

Atbilstoši Ekonomikas ministrijas noteiktajiem termiņiem Asociācija, komersanti un citas saskaņošanas procesā iesaistītās personas sniedza savus priekšlikumus un iebildumus un tādēļ nevar tikt vainoti Ekonomikas ministrijas ieilgušajā bezdarbībā, nevirzot Noteikumus izskatīšanai Ministru kabinetā.

Noteikumu izstrādes procesā netika pieaicināti nozares speciālisti un eksperti, kas varētu palīdzēt pilnveidot regulējumu balstoties uz pieredzi un sniegt priekšlikumus iepriekš konstatēto problēmu novēršanai. Ja Ekonomikas ministrija būtu izveidojusi darbu grupu Noteikumu izstrādei, kurā līdzās publiskā sektora pārstāvjiem savus argumentus un priekšlikumus varētu sniegt arī privātā sektora kompetenti eksperti, kā to 2011.gada 14.septembra vēstulē norādīja Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera, tad 2015.gada 22.decembra Ministru kabineta sēdē netiktu apstiprināti defektīvi Noteikumi. Daudzi Asociācijas ekspertu priekšlikumi un ieteikumi tika ignorēti, arī Ministru kabineta sēdē minētajām Ekonomikas ministrijas organizētajām sanāksmēm bija izteikti formāls raksturs, jo tās tika rīkotas nevis priekšlikumu, ieteikumu un iebildumu uzklaušīšanai, bet procedūras ievērošanai. Bija gadījumi, kad sanāksmes dalībnieki tika rupji pārtraukti, liedzot izteikties par izskatāmajiem jautājumiem.

Ministru kabineta sēdes laikā dr.ģeol. A.Freimanis norādīja: “..nav neviena pieredzējuša speciālista ne Ekonomikas ministrijā, ne Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijā..”, izvērtējot Noteikumus, ko bija gatavojuši šo ministriju ierēdņi. Diemžēl, Jūs Ministru kabineta sēdes laikā atteicāties komentēt šo faktu: “..nekomentēšu ministriju kapacitāti ar kādiem cilvēkiem mums jāstrādā, es nevērtēju tik slikti..” **Asociācija vēlas saņemt skaidru atbildi – vai kādam no Ekonomikas ministrijas ierēdņiem, kas izstrādāja šos noteikumus ir izglītība un/vai pieredze ogļūdeņražu izpētes un ieguves nozarē?** Līdz šim šo atbildi nav izdevies saņemt. Kā arī kāpēc Ekonomikas ministrija kategoriski atteica darba grupas izveidi Noteikumu izstrādei 4 gadu garumā, tajā pašā laikā norādot uz cilvēku resursu trūkumu, kaut gan Asociācija nepārtraukti piedāvāja piesaistīt pat ārvalstu speciālistus ar attiecīgu izglītību un pieredzi šajā nozarē.

Kopš 2011.gada Ekonomikas ministrija Noteikumos veica redakcionālus labojumus, kas pēc būtības nemainīja Noteikumu saturu. Ekonomikas ministrija nav atbalstījusi Asociācijas priekšlikumus, kas bija un ir vērsti uz Latvijas ekonomikas un ogļūdeņražu ieguves nozares attīstību, radot komersantiem un investīcijām labvēlīgu vidi, nevis bremsējot uzsāktās uzņēmējdarbības aktivitātes.

Asociācija atkārtoti norāda, ka nav samērīgi vienādot prasības ogļūdeņražu izpētei un ieguvei sauszemē un jūrā, kur ir dažādas tehnoloģijas, kā arī juridiskais statuss. Tomēr Jūs norādāt: “.. ir privātā sektora pārstāvji, tas pats Odin Energy, kuri ir piekrituši, ka tie noteikumi ir gana labi, ja viens komersants var tos izpildīt un neuzskata, ka ir pārāk sarežģīti un ir pārmērīgas prasības, tad arī citiem vajadzētu varēt to izdarīt..” **Jums kā Ekonomikas ministrei sniedzot šādu komentāru būtu jāzina, ka minētais uzņēmums ir saņēmis Ekonomikas ministrijas licenci izpētes un ieguves darbiem jūrā, kuram attiecīgi nebija iebildumu par Noteikumu punktiem, kas attiecas uz jūru, bet diskusijās par sauszemes regulējumu, minētais uzņēmums vispār nepiedalījās, līdz ar to arī nevērtēja vai prasības sauszemē ir izpildāmas.** Arī Asociācija, tāpat kā Odin Energy, būtiskus iebildumus par regulējumu jūrā neizteica, jo kā jau tika minēts, darbu tehnoloģija, drošība un vides aspekti ir nesalīdzināmi.

Pēc 2015.gada 22.decembra Ministru kabineta sēdē notikušās diskusijas, ir acīmredzams, ka **Jūs kā Ekonomikas ministrijas ministre nebijāt iepazinusies ar sociālo partneru un komersantu iebildumiem, kā arī ar ogļūdeņražu ieguves nozares faktisko situāciju valstī.**

Vēlamies atkārtoti uzsvērt būtiskākos Asociācijas iebildumus attiecībā uz **nepieciešamību nodalīt regulējumu ogļūdeņražu meklēšanas, izpētes un ieguves darbiem jūrā no sauszemes.** Noteikumu izstrādes procesā tika pieļauta būtiska kļūda - Eiropas Parlamenta un Padomes 2013.gada 12.jūnija Direktīvā 2013/30/ES *par to darbību drošumu, kas saistītas ar naftas un gāzes nozares darbībām jūrā noteiktais tika attiecināts uz ogļūdeņražu izpētes un ieguves darbiem sauszemē.* Neizpratnes par ogļūdeņražu izpētes un ieguves darbu specifiku rezultātā, Noteikumi paredz neadekvātu **administratīvo slogu un izvirza papildus prasības** komersantiem, dublē gan prasības, gan augstāka vai tāda paša spēka normatīvā akta tiesību normās ietvertu normatīvo regulējumu. Pamatojums iepriekšminētajam tika uzskaitīts Asociācijas priekšlikumos un ieteikumos Ekonomikas ministrijai vairāku gadu garumā gan vēstulēs, gan diskusijās sanāksmju laikā. Nekompetenta atsaukšanās uz naftas izpētes un ieguves procesu pasaulē, ir pretrunā ar attīstīto naftas ieguves valstu tendenci naftas ieguves procesu padarīt viengabalaināku, nevis pretēji, aprobežot komersantu - licenciātu ieguves tiesības, uzliekot tiem nepamatotas prasības. Jāpiebilst, ka noteikumi neļaus sasniegt Nacionālajā attīstības plānā 2014.-2020.gadam zemes dzīļu izmantošanā iekļauto uzdevumu „[438] *Stimulēt zemes un citu dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu un bioloģisko daudzveidību, pielietojot vidi saudzējošas tehnoloģijas*”.¹ Ogļūdeņraži ir pieskatāmi pie perspektīvajiem resursiem, zināšanas par tiem nav pilnīgas, to izpēte ir jāturpina, neskatoties uz pasaulē novērojamo naftas cenu dramatiskā samazinājuma tendenci.

No augstākminētā izriet, ka **noteikumi šī brīža redakcijā neveicinās nozares attīstību un ogļūdeņražu izpēti un ieguvi un noteikumu trūkumu novēršanai ir nepieciešams pieaicināt nozares speciālistus un izveidot darba grupu** Noteikumu pilnveidošanai, uzaicinot tajā piedalīties Asociācijas deleģētus pārstāvjus, nozares speciālistus un ekspertus.

Ievērojot Ministru prezidentes L.Straujumas norādīto, ka ir nepieciešams Noteikumus vienkāršot un Ekonomikas ministrijai ir uzdots izstrādāt Noteikumu grozījumus, **Asociācija lūdz atsaukt nepatiesi sniegtās ziņas un izveidot darba grupu Noteikumu grozījumu izstrādei.** Papildus lūdzam noteikt atbildīgo personu, ar kuru turpmāk ir iespējams sazināties jautājumā par darba grupas izveidi un priekšlikumu iesniegšanu Noteikumu grozījumiem.

Ar cieņu

Baltijas ogļūdeņražu izpētes un ieguves asociācijas
Valdes priekšsēdētāja

Sigita Poželaite-Šavļuga

¹ Saeimas paziņojums par Latvijas nacionālo attīstības plānu 2014.-2020.gadam, pieejams <http://likumi.lv/doc.php?id=253919>